

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 11.7.2013
COM(2013) 499 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Европейското висше образование в световен план

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Европейското висше образование в световен план

1. ЕВРОПА И СВЕТОВНАТА НАДПРЕВАРА ЗА ТАЛАНТИ

Под въздействието на глобализацията и технологичното развитие ландшафтът на висшето образование се променя радикално. През следващите двадесет години търсенето на висше образование се очаква да нарасне експоненциално — от сегашните 99 милиона студенти в световен мащаб до 414 милиона¹ до 2030 г., като през последните години най-високият ръст несъмнено се наблюдава в Китай, а на следващите места са Бразилия и Индия. Жаждата за знания и социалната мобилност в бързо развиващите се икономики ще направят висшето образование достъпно за стотици милиони граждани по целия свят.

Технологиите и очакванията на студентите също се променят. Студентите все повече очакват да могат да избират в съответствие със своите индивидуални потребности и интереси какво, как и кога да учат. Те са готови да следват в своята страна на произход или в чужбина чрез курсове, предлагани онлайн, или чрез смесени форми на обучение, съчетаващи всички тези възможности.

Образованието, и по-специално висшето образование, е в центъра на стратегията „Европа 2020“ и на амбицията на Европа да се превърне в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика. То играе решаваща роля за личния и обществения напредък и със своето въздействие върху иновациите и научните изследвания предоставя висококвалифицирания човешки капитал, от който се нуждаят икономиките, основани на знания, за да генерират растеж и благоденствие. Въз основа на неотдавнашните инициативи, насочени към *модернизирване на системите за висше образование в Европа*² и *преосмисляне на образованието*³, и в отговор на заключенията на Съвета от 11 май 2010 г. относно интернационализацията на висшето образование⁴ настоящото съобщение има за цел да допринесе за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“ чрез подпомагане на държавите членки и висшите учебни заведения⁵ да разработят стратегически партньорства, които ще позволят на Европа да се справи със световните предизвикателства по по-ефективен начин.

Сътрудничеството на равнище ЕС и в по-широка европейски рамка вече улеснява развитието на висока степен на съпоставимост, съвместимост и обмен между висшите учебни заведения и системите на висшето образование в Европейското пространство за висше образование. Процесът от Болоня, програми като „Еразъм“, „Темпус“, „Еразмус Мундус“ и „Мария Кюри“, и инструменти за прозрачност като Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS) и Европейската квалификационна рамка (ЕКР) помогнаха на националните системи за висше образование в ЕС да постигнат

¹ www.oecd.org/edu/highereducationandadultlearning/highereducationto2030vol1demography.htm

² COM(2011) 567 final.

³ COM(2012) 669 final.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:135:0012:0014:BG:PDF>

⁵ Този термин обхваща всички институции за висше образование, включително технически университети, технически институти, „grandes écoles“, бизнес училища, инженерни институти, Instituts Universitaires de Technologie (IUT), колежи за висше образование, професионални институти, политехники и академии.

значителна степен на вътрешноевропейско придаване на световно измерение. Въпреки това насърчаването на световното измерение е разпространяващ се феномен с глобално значение. Като се отива отвъд въпросите на сътрудничеството в рамките на ЕС и, мобилността, обхванати в Съобщението на Комисията *относно програма за модернизиране на системите за висше образование в Европа*, в настоящото съобщение се прави анализ на взаимноизгодните възможности, предлагани от по-широкия международен контекст, и се насърчава, когато е целесъобразно, използването на европейските процеси и инструменти в глобален план.

Европа продължава да бъде привлекателна дестинация за мобилните учащи се със стабилен дял от около 45 %⁶ от мобилните международни студенти, като броят им се очаква да нарасне от сегашните около 4 милиона на 7 милиона до края на десетилетието. Въпреки това, ако европейските висши учебни заведения искат да продължат да бъдат дестинация номер едно в контекста на все по-голямата конкуренция от страна на Азия, Близкия изток и Латинска Америка, те трябва да действат по стратегически начин, за да извлекат полза от репутацията на Европа като предлагаща висококачествено висше образование. Те трябва да станат по-привлекателни, да насърчават активно международната мобилност на студентите и персонала, да предоставят новаторски учебни програми от световна класа и отлични възможности за преподаване и научноизследователска дейност и да установят сътрудничества и стратегически партньорства с други висши учебни заведения, правителствени институции, частния сектор и гражданското общество в цял свят. Освен това те трябва да дадат по-значим принос към икономическия растеж чрез насърчаване на иновациите и гарантиране, че висшето образование отговаря на нуждите на пазара на труда⁷. Електронното образование, и по-специално възникването на масови отворени онлайн курсове (MOOC) също води до нови стимули за стратегически партньорства между образователните институции и до нови възможности за достигане до потенциални студенти, които може да не са в състояние да пътуват или да си вземат отпуск от работа, но които имат желание да се възползват от предложения за получаване на висше образование извън своята държава. Държавите членки трябва да подкрепят тези усилия, като създадат благоприятни условия за придаване на световно измерение на национално и регионално равнище и като премахнат оставащите правни и административни пречки пред мобилността.

На фона на стремежа на световните икономики към по-голяма конкурентоспособност, създаването и привличането на най-изявените таланти вече не е цел на само малко на брой страни или световноизвестни висши учебни заведения. Много висши учебни заведения се стремят непрестанно да подобрят качеството на своите курсове, да привличат и да задържат най-добрите студенти. Насърчаването на световното измерение на висшето образование ще помогне да подготвим нашите учащи се, независимо дали отиват в чужбина, или избират да останат в Европа, да живеят в един глобален свят, като увеличават своя опит и знания, своята пригодност за заетост, своята производителност и своя потенциал за по-високи доходи. Също така, както бе подчертано в Съобщението *относно подобряване и фокусиране на международното сътрудничество на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите*⁸, това глобално развитие донесе нови възможности за висшите учебни заведения да

⁶ Институт за статистика на ЮНЕСКО.

⁷ По-силна европейската промишленост за растеж и възстановяване на икономиката COM(2012) 582 final.

⁸ COM(2012) 497 final.

насърчават стратегическите партньорства, свързани с научноизследователска и иновационна дейност.

В раздел 2 от настоящото съобщение се посочват основните приоритетни области за висшите учебни заведения и държавите членки, които се стремят да разширят своите дейности за придаване на световно измерение. Специфичните действия, които ЕС ще предприеме, като даде своята добавена стойност в подкрепа на тези усилия за придаване на световно измерение, са представени в раздел 3, докато в раздел 4 се описват следващите стъпки.

2. КЛЮЧОВИ ПРИОРИТЕТИ ЗА ВИСШИТЕ УЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ: КЪМ ВСЕОБХВАТНИ СТРАТЕГИИ ЗА ПРИДАВАНЕ НА СВЕТОВНО ИЗМЕРЕНИЕ

Макар някои държави членки и много висши учебни заведения вече да имат изготвени стратегии за придаване на световно измерение на висшето образование⁹, те често са съсредоточени главно върху мобилността на студентите. Често пъти международното академично сътрудничество е все още разпокъсано, основава се на инициативата на отделни университетски преподаватели или научноизследователски екипи и не е непременно свързано с институционална или национална стратегия. Ефективните стратегии би следвало да включат също разработването на международни учебни програми, стратегически партньорства, откриване на нови начини за преподаване на учебно съдържание и гарантиране на взаимно допълване с по-широки национални политики за външно сътрудничество, международно развитие, миграция, търговия, заетост, регионално развитие, научноизследователска дейност и иновации. Неотдавнашно проучване, проведено от Асоциацията на европейските университети (EUA), показва, че според повечето висши учебни заведения националните и институционалните стратегии за придаване на световно измерение оказват положително въздействие върху техните дейности в тази област¹⁰.

Разработването на всеобхватна стратегия за придаване на световно измерение означава преди всичко позициониране на дадено висше учебно заведение, неговите студенти, изследователи и персонал и на националните системи във всички съответни дейности, свързани с научноизследователска дейност, иновации и висше образование, на световната сцена в съответствие с неговия индивидуален профил и променящите се нужди на пазара на труда и икономическата стратегия на страната. За тази цел не съществува **универсален** подход и държавите членки следва да приспособят своите национални стратегии, за да засилят силните си страни и своето международно присъствие, както и да привличат таланти, като отчитат установения недостиг на национални и межкултурни умения и като имат предвид нуждите в областта на знанията и научноизследователската дейност на своите партньори — развиващи се страни. Предложените ключови приоритети, изброени за висшите учебни заведения и държавите членки, следователно следва да се разглеждат като набор от действия, които те трябва да съчетават в рамките на всеобхватна стратегия в съответствие със своите нужди.

Всеобхватната стратегия за придаване на световно измерение следва да обхваща ключови области, класифицирани в следните три категории: международна мобилност на студентите и персонала, придаване на световно измерение и подобряване на учебните програми и електронното обучение и стратегическо сътрудничество,

⁹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/mapping_en.pdf

¹⁰ http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_International_Survey.sflb.ashx

партньорства и изграждане на капацитет. Тези категории не следва да се разглеждат като изолирани, а като интегрирани елементи на една цялостна стратегия.

2.1. Стимулиране на международната мобилност на студентите и служителите

Международната студентска мобилност за придобиване на университетска степен — най-разпространеното и вероятно все още най-мощното средство за придаване на световно измерение, е в процес на радикална промяна по отношение на мащаба и формата, като в някои случаи се е превърнала в изключително важен източник на приходи за висшите учебни заведения. Всяка година броят на студентите, следващи висше образование в чужбина, нараства с 7 %, като най-голям е броят на студентите от Китай, Индия и Република Корея. Въпреки че държавите от ОИСР поемат 77 % от общото търсене и на Азия в момента се падат 52 % от всички студенти, които се интересуват от международно висше образование, делът на мобилните студенти, които избират да учат в Австралия, Нова Зеландия и Русия, бързо нараства. В същото време Северна Америка (САЩ и Канада) остава привлекателен регион с 21 % студентска мобилност. Все повече страните на произход се превръщат в страни по местоназначение: Китай е не само най-важната страна на произход, но е вече домакин на 7 % от всички студенти, участващи в международна студентска мобилност. Ако разгледаме общия обем на входяща мобилност, три държави членки на ЕС — Обединеното кралство, Франция и Германия — привличат 63 % от всички студенти от държави извън Европейското пространство за висше образование (ЕПВО).¹¹

Мобилността на образователните кредити като част от националното висше образование се увеличава — в Европа чрез нейните схеми за мобилност, а в САЩ — чрез програмите за обучение в чужбина. Подобни схеми са в процес на развитие и разширяване в други части на света, като този вид мобилност представлява значителен принос за придаването на световното измерение.

С оглед на тези увеличаващи се мобилни потоци от студенти **прозрачността и признаването на наученото в друга страна следва да бъде ключов приоритет**. Вече положените усилия за разработване на качествени рамки за мобилност в ЕС и в рамките на по-широкия Болонски процес означават, че Европа е най-напредналият глобален регион в това отношение. Хартата за висше образование „Еразъм“¹², в която се определят основните принципи и минималните изисквания, с които трябва да се съобразяват висшите учебни заведения при изпълнението на схемата за мобилност „Еразъм“, приложението към дипломата и използването на Европейската система за трансфер на образователни кредити са потенциално привлекателни в световен мащаб. Световното признаване на придобитите образователни кредити следва също да бъде силно насърчавано с цел увеличаване на прозрачността и „преносимостта“ на резултатите от обучението в чужбина.

Мобилността не засяга само студентите: мобилността на персонала носи многобройни ползи за институцията и за самия персонал. Тя е инструмент за придобиване на нови умения, езици и методи на преподаване и насърчава международните мрежи. Висшите учебни заведения следва да стимулират персонала да повишава своя международен опит и да предлагат на персонала подходящи възнаграждения за това в рамките на оценките на кариерата. Включването на стимули и награди в институционална стратегия играе основна роля за гарантиране на успешна мобилност на персонала.

¹¹ Европейското пространство за висше образование през 2012 г.: доклад за прилагане на процеса от Болоня, стр. 154.

¹² ec.europa.eu/education/erasmus/euc_en.htm

Мобилността, и по-специално мобилността на образователните кредити, следва да се използва като силен стимул за подобряване на качеството на европейското висше образование. Висшите учебни заведения следва да разработят по-добри услуги за изпращане и прием на чуждестранни студенти и изследователи, включително индивидуални консултации за развитие на кариерата, и за улесняване на интеграцията в града, областта или страната, като осигуряват езиково обучение, когато това е необходимо. Висшите учебни заведения следва да съпоставят и модернизират учебните програми с партньорски институции за подобряване на преподаването и укрепване на институционалното ръководство и управление. Международният студентски обмен в рамките на една програмна рамка ще осигури стимул за признаване на чуждестранни дипломи. По този начин мобилността ще окаже влияние не само върху личностното развитие и пригодност за заетост, но също така и върху институции. В същото време интензивните местни връзки между университетите и икономиката са от решаващо значение за използването на потенциала на научноизследователската дейност и образованието на университетите за насърчаване на иновациите и растежа.

Правилата за имиграция на граждани на трети страни следва да подкрепят усилията на висшите учебни заведения за подобряване на техния международен профил, а не да създават пречки пред мобилността, които водят до влошаване на репутацията на Европа в чужбина. Времето и разходите, свързани с получаването на необходимите визи, и/или разрешителни, както и съществените различия в практиките между държавите от ЕС, могат да действат като възпиращ фактор при избора на ЕС като място за обучение или научноизследователска дейност. Неотдавнашното проучване на Европейската мрежа за миграцията, озаглавено „Имиграцията на международните студенти в ЕС“¹³ сочи, че макар държавите членки да са способствали за допускането на студенти — граждани на трети страни до ЕС съгласно Директива **2004/114/ЕО**, тези студенти могат все още да бъдат изправени пред предизвикателства в резултат на националното законодателство и/или практики.

Неотдавнашното предложение на Комисията¹⁴ за преработване на директиви **2005/71/ЕО** и **2004/114/ЕО** относно условията за прием, пребиваване и правата на граждани на трети държави за провеждане на научноизследователска дейност, проучвания и т.н. следва да улесни и да направи по-привлекателни за студенти и изследователи, граждани на страни извън ЕС, приема и пребиваването в ЕС за периоди по-дълги от 90 дни. В предложението, наред с други неща, се определят ясни срокове за националните органи за вземането на решение по заявленията, предвиждат се повече възможности за достъп до пазара на труда по време на пребиваването на студентите и се улеснява мобилността в рамките на ЕС.

¹³ http://www.emnbelgium.be/sites/default/files/publications/0_immigration_of_international_students_to_the_eu_sr_10april2013_finalpublic_0.pdf

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-275_en.htm?locale=en

Ключовите приоритети за висшите учебни заведения и държавите членки в областта на мобилността включват:

- фокусиране на стратегиите за придаване на световно измерение, така че да включват силен компонент на мобилност на студентите, изследователите и персонала, подкрепян от рамка за качеството, включително услуги по професионално ориентиране и съветване;
- създаване на двупосочни схеми за мобилност със страни извън ЕС, в които са включени широк кръг от предмети, и, когато е уместно, са насочени към области с недостиг на специалисти;
- подпомагане на справедливото и официалното признаване на компетенциите, придобити в чужбина, на студентите, изследователите и персонала, участващи в международна мобилност, в това число по-добро използване на инструменти за прозрачност и съпоставимост и по-голям акцент върху резултатите от обучението;
- приемане, транспониране и своевременно прилагане на предложението за преработена директива, обединяваща директиви 2005/71/ЕО и 2004/114/ЕО.

2.2. Насърчаване на международното измерение на национално равнище и на електронното обучение

Определянето на целесъобразно равнище и схема за международната мобилност на служителите и на учащите се следва да бъде част от всички стратегии за придаване на международно измерение. Международното измерение обаче не трябва да бъде от полза единствено за малкия брой студенти и служители от съответното висше учебно заведение, които ще прекарат известно време в чужбина.

Данните показват¹⁵, че основните приоритети на политиките за придаване на международно измерение, осъществявани от държавите — членки на ЕС, продължават да бъдат международната мобилност за студенти, студентските обмени и привличането на международни студенти. Мобилността обаче винаги ще бъде ограничена до сравнително малък процент от студентите и служителите в едно висше учебно заведение: политиките в областта на висшето образование трябва да бъдат съсредоточени във все по-голяма степен върху включването на глобално измерение в изготвянето и съдържанието на всички учебни програми и във всички процеси на преподаване и обучение (този аспект понякога се нарича „**насърчаване на международното измерение на национално равнище**“), за да могат мнозинството от учащите се — онези 80—90 %, които не могат да участват в международна мобилност заради мобилност на образователната степен или кредити — да придобият, въпреки това, уменията в международен план, които са необходими в един глобализиран свят.

Редом с чуждестранните студенти, присъствието в университета на чуждестранни преподаватели и научни работници, които са отворени към света, е начин мнозинството студенти, които не участват в мобилност, да се запознаят с международни подходи; то има потенциала да направи висшите учебни заведения по-ефективни и да подобри качеството на предлаганото от тях обучение чрез насърчаване на обмена на учебни материали и все по-голямо улесняване на ефикасното използване на виртуалните университети, образователни софтуери и сътрудничество. Дисциплинарните и

¹⁵

www.iau-aiu.net/content/global-surveys

мултидисциплинарните мрежи могат да се използват като средство за обмен на служителите и за придаване на международно измерение на учебните програми.

Интегрирането на международното измерение в учебните програми подчертава колко важни са **езиците**. От една страна, отличното владеене на английски език е де факто част от всяка стратегия за придаване на международно измерение, насочена към учащите се, преподавателите и учебните заведения, и някои държави членки са въвели или в момента въвеждат специални курсове на английски език (особено в магистърските програми) като част от стратегията си за привличане на таланти, които в противен случай не биха дошли в Европа. От друга страна, многоезичието е значително преимущество за Европа: то се цени високо от чуждестранните студенти¹⁶ и следва да бъде насърчавано в преподаването и научноизследователската дейност в цялата програма на висшето образование. Владееенето на допълнителни европейски езици увеличава възможностите за професионална кариера и предопределя отчасти дали висококвалифицираните висшисти и научни работници ще изберат да останат в Европа след дипломирането си, както посочват студенти по програмата за съвместна образователна степен „Еразмус Мундус“, които идват от държави извън ЕС и избират да участват в мобилност в поне две европейски държави. За да реализират целия си потенциал за успешно интегриране в приемащата ги държава, студентите, научните работници и преподавателите, които пристигат по схеми за мобилност, се нуждаят от специфична помощ във връзка с изучаването на езика, включително от осигуряването на възможност за изучаване на местния(ите) език(ци), без значение дали това е езикът на учебния курс, или на научноизследователската група.

Електронното обучение и все по-активното използване на информационните и комуникационните технологии могат да увеличат достъпа до европейските висши учебни заведения и да дадат възможност за включването в учебната програма на знания, материали и методи на преподаване от целия свят, като по този начин ще се създадат нови форми на партньорства, полезни взаимодействия и обмени между отделните дисциплини и факултети, които иначе би било трудно да бъдат установени. По-голямата отвореност и достъп благодарение на технологиите ще подобрят конкуренцията, ще повишат прозрачността и ще дадат възможност на висшите учебни заведения да адаптират своите методи на преподаване и материали към нуждите на студенти, които ще работят на един глобализиран пазар на труда.

Това ще доведе до рязка промяна в бизнес модела на висшите учебни заведения, тъй като те ще бъдат отворени за съвсем нови категории обучаващи се (например обучаващи се от други държави, които се намират извън университетския комплекс; лица, които следват един-единствен курс, а не цялата програма; различни възрастови групи) и ще могат да предлагат нови услуги (например помощ при обучението, оказвана от преподавателите; оценяване; сертифициране). Така се променя социалната роля на висшите учебни заведения като центрове за знания и иновации и като фактори, допринасящи за развитието — те са подложени на нов натиск да преосмислят обществените си отговорности от гледна точка на местните, националните и регионалните обстоятелства, включително отговорността си за изграждане на капацитет в държавите с бързо развиващи се икономики и в развиващите се държави по света.

В Европа се намират някои от най-добрите университети за дистанционно обучение, които предлагат дистанционно обучение, обучение от смесен тип и други нетрадиционни форми на придобиване на образование. През последните години

¹⁶ ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2012/mundus_en.pdf

започнаха да се предлагат образователни ресурси със свободен достъп (ОРСД)¹⁷, и по-конкретно образователен софтуер със свободен достъп (ОССД)¹⁸ и масови отворени онлайн курсове (МООК), които бързо се развиха, нараствайки значително по отношение на своята сложност и организация¹⁹.

Предлагането на онлайн курсове и степени не е ново явление, но огромното нарастване на броя на образователните и цифровите материали онлайн и по-голямото предлагане на оценяване, валидиране и образователни кредити от избрани МООК (зараждаща се тенденция в много висши учебни заведения в държави като САЩ и Австралия) могат коренно да преобразят висшето образование. **Новите тенденции в цифровото образование и появата на МООК следва да стимулират висшите учебни заведения да преосмислят структурата на разходите си и евентуално целите си и да установят партньорства в световен мащаб, чрез които да се подобри качеството на съдържанието и на образователния опит посредством обучение от смесен тип.**

Европа трябва да играе водеща роля в глобалните усилия за използване на потенциала на цифровото образование, включително във връзка с наличието на информационни и комуникационни технологии, използването на ОРСД и предлагането на МООК, и за преодоляване на все още наличните в системата пречки по отношение на осигуряването на качество, оценяването на студентите и признаването на обучението им и финансирането. Този потенциал и пречки ще бъдат тема на бъдеща инициатива на Комисията.

¹⁷ ОРСД са всички образователни материали, които се намират в публичното пространство или имат лиценз за свободен достъп. Естеството на тези материали със свободен достъп е такова, че всеки може законно и свободно да ги копира, да ги използва, да ги адаптира и да ги споделя с други хора. ОРСД варират от учебници до учебни програми, конспекти, лекции, задания, тестове, проекти, аудио- и видеоматериали и анимационни материали.

¹⁸ Пример за ОССД е безплатното разпространение на висококачествени образователни материали със свободен достъп в сферата на висшето образование. ОССД е организиран като курсове и често се състои от материали за планиране на обучението, средства за оценяване и тематично съдържание. Той е с лиценз за свободен достъп за всички и по всяко време в интернет.

¹⁹ Например www.coursera.org; www.udacity.com; www.edx.org.

Основните приоритети на висшите учебни заведения и държавите членки във връзка с международното измерение на национално равнище и електронното обучение са:

- извличане на максимална полза от опита и компетенциите в международен план на служителите във висшите учебни заведения, като целта е да се разработят международни учебни програми, които да бъдат полезни както за учащите се, които участват в схеми за мобилност, така и за тези, които не участват в такива схеми;
- увеличаване на възможностите, предлагани на студентите, научните работници и служителите за развиване на езиковите им умения, по-специално предлагане на обучение по местния език за хора, които посещават курсове на английски, с цел да се извлече максимална полза от европейското езиково многообразие;
- разработване на възможности за международно сътрудничество посредством онлайн обучение и по-активно използване на информационните и комуникационните технологии и на ОРСДП за нови форми на предоставяне на образование, като целта е да се увеличи достъпът, да се придаде международно измерение на учебните програми и да се подготвят условията за създаването на нови форми на партньорство.

2.3. Засилване на стратегическото сътрудничество, партньорствата и изграждането на капацитет

Възникването на нови явления, като университетски филиали и онлайн висше образование, и появата на нови сили в областта на знанието нарушават равновесието между сътрудничеството и конкуренцията в стратегиите за придаване на международно измерение.

Икономическото значение на международното висше образование бързо нараства. Някои държави, сред които популярни дестинации като Обединеното кралство, Канада, САЩ и Австралия, отдават голямо значение на висшето образование като услуга, която е важен източник на приходи (8,25 млрд. британски лири в Обединеното кралство и 15,5 млрд. австралийски долара в Австралия през 2010 г.).

В някои държави — членки на ЕС, като Нидерландия, Швеция и Дания, бяха въведени значителни такси за обучението на учащите се извън ЕС. По този начин учебните заведения увеличиха приходите си, което им позволи, например, да отпускат стипендии за учащи се от държавите с бързо развиващи се икономики и от развиващите се държави. Други държави членки постъпиха точно обратното — те направиха ясен политически избор да запазят ниски такси за обучението на граждани на трети държави или изобщо да не въвеждат такива такси като част от стратегията си за придаване на международно измерение и като начин за привличане на повече международни студенти.

Чуждестранните студенти оказват положително икономическо въздействие върху приемащата страна независимо от това дали плащат такси за обучението си или не. Проучване на нидерландското правителство от 2012 г.²⁰ показва, че ако дори само 2,5 %

²⁰ www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/05/16/de-economische-effecten-van-internationalisering-in-het-hoger-onderwijs.html

от чужденците, които завършват висше образование в страната, останат да работят в нея, това ще има положително дългосрочно въздействие върху публичните финанси, което ще бъде по-голямо от възврънатата инвестиция.

Системите за висше образование в Европа предлагат редица конкурентни предимства, които следва да бъдат проучени, като например силните и положителни резултати при съвместните и двойните образователни степени, учебните заведения за придобиване на докторска степен, придобиването на докторска степен в сферата на промишлеността и създадените неотдавна общности за знания и иновации в области от световно значение към Европейския институт за иновации и технологии²¹. За придаването на международно измерение обаче е необходимо по-голямо сътрудничество с нови центрове за висше образование на други континенти.

Европейските висши учебни заведения следва да намерят своето място в зависимост от силните си страни в сферата на образованието, научните изследвания или иновациите и да изградят партньорства във и извън Европа, за да укрепят и допълнят индивидуалния си профил чрез съвместни проекти и научноизследователски дейности, онлайн курсове, които съчетават традиционни и нови канали за предоставяне и разпространение на образователни услуги, включително управляване на съвместни университетски комплекси или университетски филиали в държави, които не членуват в ЕС. Създадените научноизследователски мрежи следва да се използват като трамплин за предприемането на нови съвместни дейности в сферата на преподаването, а въз основа на установените образователни партньорства следва да се стимулират нови проекти за научни изследвания.

Данните показват, че **съвместните и двойните образователни степени** са мощен инструмент за насърчаване на осигуряването на качество и взаимното признаване на квалификациите, за привличане на таланти и задълбочаване на партньорствата и за увеличаване на международния опит, межкултурните компетенции и пригодността за заетост на дипломираните висшисти. Следователно ЕС и държавите членки трябва да осигурят солиден стимул за засилване на ролята на съвместните и двойните образователни степени в стратегиите на европейските висши учебни заведения за придаване на международно измерение, като използват опита на приблизително 700-те учебни заведения в ЕС и извън него, които предлагат съвместни и двойни образователни степени в рамките на програмата „Еразмус Мундус“. Съществуват две конкретни пречки, които затрудняват създаването на съвместни програми между висшите учебни заведения както от академична, така и от административна гледна точка, и които е необходимо да бъдат отстранени: пречки, произтичащи от правилата на съответните учебни заведения (процедури по акредитиране, системи на оценяване, правила относно изпитите и дипломните работи, процедури за записване, политика относно таксите за обучение), и пречки, свързани с националното законодателство (особено във връзка с даването на съвместни образователни степени).

Установяването на международни **стратегически партньорства с балансираното участие на предприятията и висшето образование е от основно значение за преодоляване на световните предизвикателства с помощта на иновациите, осъществявани в международен мащаб.** Това важи особено за държавите с бързо развиващи се икономики, в които е необходимо Европа да изгради балансирано сътрудничество с центровете за високи постижения, за да си осигури по-силно и

²¹ Европейският институт за иновации и технологии (EIT) е орган на Европейския съюз, създаден през март 2008 г. с цел увеличаване на европейския устойчив растеж и конкурентоспособност чрез засилване на капацитета на ЕС за иновации.

устойчиво присъствие на местно равнище. Партньорствата, целящи насърчаване на предприемачеството и иновациите чрез въвеждането на новаторски подходи от страна на учащите се и чрез придобиването на новаторски предприемачески умения и нагласи у тях, ще бъдат от полза както за конкурентоспособността на Европа, така и за партньорските държави. Стимулирането на достъпни и приобщаващи иновации има особен потенциал, тъй като по този начин може да се помогне на държавите с бързо развиващи се икономики да преодолеят предизвикателствата, пред които са изправени обществата им, и да се насърчат достъпът до пазара, търговията и инвестициите за европейските дружества.

Сътрудничеството с развиващите се държави и висшите учебни заведения в тях следва да бъде част от стратегиите за придаване на международно измерение, а иновативните модели на партньорство — да се използват като средство за укрепване на сътрудничеството Север-Юг и Юг-Юг под формата на съвместни програми и обучения и мобилност на персонала.

Съществуват множество доказателства²², които показват, че висшето образование е изключително важен фактор, за да могат да бъдат удовлетворени свързаните със знанието изисквания за постигането на икономическо развитие чрез създаване на работни места, по-добро управление, по-активно предприемачество и по-големи социални подобрения между поколенията, както и по-силно гражданско общество. Европейските висши учебни заведения осъзнават изключително важната си роля в подпомагането на усилията за модернизирване на държавите с бързоразвиващи се икономики и развиващите се държави и в приноса за намирането на решения за преодоляване на глобалните предизвикателства, като изменението на климата и намаляването на различията между народите и държавите по отношение на развитието. В този смисъл повечето държави членки подпомагат програми за сътрудничество и изграждане на капацитет, които се допълват от действия на ЕС в тази сфера. Студентите, служителите и научните работници, които работят или учат във висши учебни заведения в приемна държава в Европа, често действат като двигатели на сътрудничество с учебните заведения и държавата, от която произхождат, в рамките на което се разработват, координират и проследяват проекти за международно сътрудничество.

В допълнение към конкретните обичайни действия за изграждане на капацитет мобилността сама по себе си, и по-специално мобилността на образователните кредити, има голям потенциал за подобряване на качеството на висшето образование в развиващите се държави, като ускорява изготвянето на стратегиите за придаване на международно измерение и по-активното използване на инструментите за прозрачност и признаване, подпомага учебните заведения за създаването на по-добри процедури за изпращане и приемане на чуждестранни студенти или научни работници и насърчава признаването на чуждестранните дипломи.

Както се подчертава в проекта *Access to Success* („Ключ към успеха“)²³, в представянето на задачите и целите на висшите учебни заведения невинаги се отделя достатъчно място на сътрудничеството за развитие. И все пак, участието на европейски висши учебни заведения в изграждането на капацитет в държави, които не членуват в ЕС, може да бъде от полза за тези учебни заведения от академична гледна точка и да бъде част от обществената им отговорност. Съвместната работа с висши учебни заведения от най-нуждаещите се държави, например тези след конфликт, и установяването на

²² <http://chet.org.za/papers/higher-education-and-economic-development-review-literature>

²³ http://www.accesstosuccess-africa.eu/images/finalconference/eua_whitepaper_eng_web.pdf

партньорства с учебни заведения, които не са толкова добре оборудвани, дават на европейските висши учебни заведения възможност да допринесат значително за развитието на определен регион и по този начин да изградят дългосрочна стратегическа връзка с него. В един бързо развиващ се свят възможностите се променят бързо и днешните развиващите се държави ще се превърнат утре в държави с бързо развиващи се икономики.

Основните приоритети за висшите учебни заведения и държавите членки в областта на партньорствата са:

- укрепване на капацитета на висшето образование и научните изследвания за преодоляване на глобалните предизвикателства чрез участие в международни партньорства и сдружения, ориентирани към иновациите;
- отстраняване на все още съществуващите пречки пред разработването и изпълнението на програми за съвместни и двойни образователни степени както на институционално, така и на национално равнище, и подобряване на осигуряването на качество и международното признаване;
- изготвяне на предприемачески и иновативни учебни програми, съдържащи умения, които могат да се използват в различни области, и създаване на възможности за международно обучение чрез съвместна работа с работодатели от ЕС и извън него;
- осигуряване на последователност между стратегиите за придаване на международно измерение и политиките на ЕС за сътрудничество за развитие, като се вземат под внимание принципите на равнопоставеност и ангажираност на държавите партньори; използване на студентите, научните работници и служителите от държави извън ЕС като вектори за сътрудничество с висшите учебни заведения в тези държави.

3. ПРИНОСЪТ НА ЕС ЗА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗИРАНЕТО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

Държавите членки и техните висши учебни заведения са отговорни за реформирането на своите системи за висше образование, както и за подпомагането на стратегиите за интернационализиране. Добавената стойност от участието на ЕС — в сътрудничество с държавите членки и при пълно зачитане на автономията на институциите за висше образование — особено чрез „Европа 2020“ и „Еразъм+“ в рамките на многогодишната финансова рамка за 2014—2020 г. (МФР)²⁴, се състои в осигуряването на **по-силна подкрепа в областта на политиката и финансови стимули за стратегиите за придаване на световно измерение.**

Програмата „Еразъм+“ за периода 2014—2020 г. ще предостави значителни инвестиции на равнище ЕС в ключови области на стратегиите за придаване на световно измерение: международна мобилност, съвместни степени и партньорства за международно сътрудничество, включително изграждане на капацитет и развитие на персонала в бързо развиващи се и развиващи се страни по света. Интегрирайки външните инструменти, програмата „Еразъм+“ слага край на съществуващата разпокъсаност на

²⁴ От средата на 2011 г. нататък Европейската комисия представи своите предложения за нова многогодишна финансова рамка (МФР) за бюджетния цикъл 2014—2020 г.

различните съществуващи външни програми за висше образование и има за цел да направи действията на ЕС по-видими, съгласувани и привлекателни.

Рамковата програма „Хоризонт 2020“ за научни изследвания и иновации и нейните образователни компоненти — програмата „Мария Склодовска-Кюри“ (MSCA) за мобилност на научните изследователи и *Европейския институт за иновации и технологии (EIT)*, ще засилят ролята и образа на Европа като висококачествен и социално отговорен доставчик на висше образование и ще разпределят по стратегически начин повече средства за входяща и изходяща мобилност на учащи се, изследователи и служители към и от държави извън ЕС. Програмата „Мария Склодовска-Кюри“ ще набере около 20 % от своите стипендианти извън Европа и ще стимулира създаването на връзки в областта на научните изследвания с партньори от целия свят чрез периоди на мобилност.

За да предостави своя принос за стратегиите за придаване на световно измерение за периода 2014—2020 г. чрез финансиране от ЕС, Комисията:

- ще предостави по-голяма финансова подкрепа чрез новата програма „Еразъм+“ за мобилност към и от държави извън ЕС, която ще бъде използвана от близо 135 000 учащи се и персонал; и ще даде възможност на близо 15 000 изследователи от държави извън ЕС да започнат или продължат своите кариери в Европа чрез програмата „Мария Склодовска-Кюри“ в рамките на „Хоризонт 2020“;
- ще подкрепя международни консорциуми от висши учебни заведения, които да разработват съвместни магистърски и докторски степени съответно чрез програмите „Еразъм+“ и „Мария Склодовска-Кюри“, и ще предостави стипендии на високо образователно ниво на близо 60 000 дипломирани висшисти;
- ще подкрепя стратегически партньорства за сътрудничество и иновации, включително близо 1000 партньорства за изграждане на капацитет между висши учебни заведения от ЕС и извън ЕС.

Приносът на ЕС ще бъде насочен към две цели на политиката, описани по-долу: увеличаване на привлекателността на европейското висше образование чрез повишаване на качеството и прозрачността и увеличаване на научното сътрудничество за иновации и развойна дейност в световен план чрез партньорства, диалог и изграждане на капацитет.

3.1. Увеличаване на привлекателността на европейското висше образование чрез повишаване на качеството и прозрачността

За подобряване на признаването на **придобити в чужбина квалификации** ЕС ще продължи да участва в международния диалог относно политиките за висше образование с ключови партньорски държави и региони по света. Той ще насърчава по-доброто разбиране на европейските стандарти и инструменти, като Европейската квалификационна рамка, проекта Tuning, Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), приложението към диплома, мрежата NARIC (мрежа на националните информационни центрове за академично признаване) и хартата „Еразъм“, за да засили използването на тези европейски инструменти и техния потенциал като световни стандарти. Същевременно ЕС следва да засили диалога в

областта на политиката и познаването на образователните системи и инструментите на страните партньори, включително чрез междуправителствения процес от Болоня, като средство за разработване на собствени европейски стандарти и инструменти.

За да може насърчаването на световното измерение да повиши качеството на висшето образование, се изисква по-тясно сътрудничество с еквивалентни системи за **осигуряване на качеството** в други региони на света, обхващащи качеството на услугите, предоставяни на мобилните учащи се, осигуряване на качеството на академичното съдържание на обучението им и осигуряване на качеството на съвместни проекти и програми. Също така процедурите по акредитиране на програмите за придобиване на университетска степен следва да бъдат предмет на по-тясно сътрудничество.

Предвид нарастващото значение на класациите на университетите и тяхното въздействие върху репутацията им и следователно върху избора на студентите на образователна дестинация, Комисията подкрепя разработването на **инструмент за прозрачност** като алтернатива и допълнение към традиционните класации, които вземат под внимание предимно научните изследвания. Новата международна и многостранна класация за висши учебни заведения U-Multirank, ориентирана към потребителите, ще публикува първите си резултати в началото на 2014 г. От 2016/2017 г. за класацията ще отговаря независима организация. Новият подход към класирането ще отразява многообразието на профилите на европейските висши учебни заведения, предимствата и специализацията им по отношение на преподаването и научните изследвания и ще бъде отворен за участие при равни условия на неевропейски висши учебни заведения.

„U-Multirank“ ще даде възможност на висшите учебни заведения да се позиционират по няколко показателя, като например международния им профил, и да открият допълващи ги партньори със сходни виждания. Този инструмент ще позволи на създателите на политики, висшите учебни заведения и студентите да класират отделните институции или програми съобразно онова, на което придават най-голямо значение. Като повиши прозрачността на профилите на европейските висши учебни заведения, той ще улесни съобразяването с нуждите на потенциалните международни учащи се или изследователи и по този начин ще помогне за увеличаване на привлекателността на по-голям брой европейски висши учебни заведения.

Ако на фона на появата на нови регионални центрове за висше образование Европа желае да запази мястото си на силно привлекателна дестинация за мобилните в международен план студенти, тя следва да **засили усилията си за насърчаване на глобалната осведоменост относно високото качество и богатото културно и езиково многообразие на европейското висше образование.**

Досега международните информационни и промоционални кампании на равнището на ЕС бяха организирани чрез традиционни средства като участие в международни студентски изложения под надслов „Учене в Европа“, уебсайтовете и информационните инструменти „Учене в Европа“ и „Дестинация Европа“²⁵, редица европейски изложения за висше образование в Азия и Латинска Америка и дейности в рамките на програмата „Еразмус Мундус“. Комисията ще сътрудничи с националните агенции за популяризиране и заинтересованите страни с цел допълване **на националните усилия за информиране и популяризиране** на възможностите за учене и финансиране, по-специално в държави членки с по-слабо присъствие на международни студенти, и ще популяризира извън Европа европейското измерение на

²⁵ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=destinationEurope>

висшето образование с помощта на делегациите на ЕС и съветниците в областта на образованието и научните изследвания в посолствата на държавите членки.

Повечето държави членки на ЕС са създали уебстраници на английски език от типа „обслужване на едно гише“, които предоставят на мобилните учащи се или изследователи информация и помощ. Националните уебсайтове, които публикуват информация за възможности за учене и финансиране, например във Финландия и Нидерландия²⁶, имат допълнение на европейско равнище. Комисията ще продължи да финансира **портали за висше образование**²⁷, които насърчават европейското предлагане от общ характер на образование и стипендии, в допълнение към портала EURAXESS²⁸, на който се публикуват предложения за работа за изследователи и връзки към различни услуги, предлагащи практическа информация относно живота в различни държави, съвети относно имиграцията и информация за социалната сигурност. Порталът за имиграция на ЕС²⁹ предоставя съобразена с нуждите информация както на равнище ЕС, така и на равнище държави членки относно имиграционните процедури за студенти — граждани на трети държави. Ще бъдат използвани ползотворно новаторски методи, например, чрез студентски асоциации и асоциации на бивши студенти, действащи като посланици за популяризиране на висшето образование на ЕС, както и чрез използването на нови медии, за да се достигне до цифрово грамотна целева аудитория.

Мрежите на бивши възпитаници на програми за международно образование следва да бъде използвани като ценен инструмент за упражняване на „мека сила“, за да имат влияние и да привлекат нови аудитории по начин, който да бъде от полза за интересите на отделните държави членки или ЕС, а Комисията ще работи с държавите членки, за да установи най-добрите практики.

Комисията:

- ще насърчава сравнимостта на квалификациите, образователните кредити и регистрационните системи чрез международно сътрудничество и диалог;
- ще повишава качеството на мобилността чрез засилена Харта „Еразъм“ до края на 2013 г., включително чрез насоки за висшите учебни заведения за самооценка и мониторинг;
- ще насърчава прилагането на „U-Multirank“, новия многостранен и международен инструмент за класация на висшите учебни заведения, за да се повиши прозрачността, съпоставимостта и сравнимостта между висшите учебни заведения;
- ще подкрепя сътрудничеството с националните агенции за популяризиране и асоциациите на бивши възпитаници чрез обмен на информация и координиране на съвместни действия, за популяризирането на Европа като дестинация с високо качество на обучението и изследванията (напр. студентски изложения и разработването на съвместни инструменти за популяризиране).

²⁶ www.studyinfinland.fi; www.studyinholland.nl

²⁷ Напр. ec.europa.eu/education/study-in-europe; www.study-info.eu; www.distancelearningportal.eu

²⁸ ec.europa.eu/euraxess включително мрежите *EURAXESS LINKS*, създадени за европейски и неевропейски изследователи, които работят в САЩ, Китай, Япония, Индия, Асоциацията на държавите от Югоизточна Азия и Бразилия, за да популяризират Европа като привлекателна дестинация за изследователите.

²⁹ <http://ec.europa.eu/immigration/>

3.2. Увеличаване на научното сътрудничество за иновации и развитие в световен план

Програмите за съвместни и двойни академични степени, които се основават на международни мрежи за високи постижения за преподаване, обучение и научноизследователска дейност³⁰, са особено успешен аспект от дейностите на ЕС за международно сътрудничество: в рамките на програма „Еразъм+“ ще бъдат подпомогнати съвместните магистърски програми и техният брой ще нарасне. Тези съвместни програми, допълващи магистърските и докторските степени на **общностите за знания и иновации на Европейския институт за иновации и технологии**, ще осигурят обучение с отлично качество със силен акцент върху уменията, изисквани от бъдещите работодатели. Иновациите и международният обмен между висшите учебни заведения и предприятията партньори ще бъдат засилени и учащите се и изследователите ще имат възможност да работят в друга страна и да натрупат опит в академичните среди и в частния сектор. На свой ред **действията по програма „Мария Склодовска—Кюри“**, включително съвместните докторантури, „Мрежите за иновативно обучение“ и „Европейските докторантури в областта на промишлеността“ ще помогнат на висшите учебни заведения да изградят връзки, основани на научноизследователска дейност, с партньори от целия свят и да укрепят триъгълника на знанието между висшето образование, предприятията и научноизследователската дейност.

По подобен начин **„Съюзите на знанието“** по програма „Еразъм+“ ще стимулират иновациите и ще засилят връзките между работодателите и участващите висши учебни заведения, включително на международно равнище.

Диалогът в областта на политиката е обмен на равнище системи със страни или региони извън ЕС относно общи предизвикателства. От европейска страна той се ръководи от Комисията и има различни цели в зависимост от международните партньори. Този диалог следва да се засили като гъвкав инструмент за сътрудничество и „мека“ дипломация. За тази цел Комисията ще насърчава партньорското обучение, изграждането на капацитет от двете страни и обмена на добри практики в тези диалози, включително с участието на основните заинтересовани страни. Това ще помогне на партньорите да използват по-добре възможностите за този обмен, предлагани по новите програми на ЕС. Политическият диалог с международни партньори в областта на висшето образование следва да бъде приведен в съответствие с приоритетите на външната дейност на ЕС и трябва да се провежда в съществуващите рамки на сътрудничество, като например стратегията за разширяване, европейската политика за добросъседство (например в рамките на Източното партньорство) или различните (многосекторни) споразумения за партньорство с бързоразвиващи се или индустриализирани страни, като например установения между ЕС и Китай диалог на високо равнище на гражданите, *qlendse* *q*диалога за образование и обучение в рамките на стратегическото партньорство между ЕС и Бразилия и общите пространства ЕС—Русия³¹.

Международните партньорства за изграждане на капацитет ще играят водеща роля с цел да се помогнат страни извън ЕС за подобряването на качеството на системите им за висше образование, както и в техните усилия за модернизация и придаване на световно измерение, да се подготви почвата за бъдещо академично и

³⁰ www.iie.org/en/Research-and-Publications/Publications-and-Reports/IIE-Bookstore/Joint-Degree-Survey-Report-2009

³¹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/china/joint12_en.pdf

научноизследователско сътрудничество, да се намерят решения на трансгранични проблеми, както и да се осигури по-добро познаване на местните пазари.

Комисията ще засили разработването на **политика, основаваща се на надеждни данни**, в областта на международното образование и ще гарантира, че политиките изхождат от най-актуалните познания по отношение на трансграничното предоставяне на висше образование. По-специално съществува необходимост от подобряване на събирането на данни за международните потоци на мобилност на учащите се, изследователите и персонала и за международното академично сътрудничество. Новите инструменти за сътрудничество, като например ресурсите за отворено образование (РОО), също ще изискват внимателно наблюдение, за да може да бъде адекватно измерено тяхното въздействие върху учащите се и образователните заведения. За да бъдат постигнати тези цели, Комисията ще работи с националните и международните органи за установяване и премахване на пропуските в познанията чрез изследвания, събиране и анализ на статистически данни и ще участва в диалог с експерти в тази област от ЕС и други страни.

Комисията:

- ще води двустранни и многостранни диалози в областта на политиката с ключови международни партньори;
- ще насърчава ЕИТ и неговите общности за знания и иновации да подпомагат международното сътрудничество във висшето образование и иновациите с цел преодоляване на обществени предизвикателства, като се търсят полезни взаимодействия с други европейски и национални дейности за научни изследвания и иновации;
- ще укрепи разработването на основаващи се на надеждни данни политики в областта на международното образование чрез изследване, събиране и анализ на статистически данни и диалог с експерти;
- ще представи през есента на 2013 г. инициатива за насърчаване на електронното обучение и по-доброто използване на ИКТ и образователните ресурси със свободен достъп в областта на образованието.

4. СЛЕДВАЩИ СЪПЪКИ

Настоящото съобщение има за цел да допринесе за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“, като на държавите членки и висшите учебни заведения се помогне да разработят стратегии и партньорства, които ще позволят на Европа да се справи по-ефективно със световните предизвикателства.

Всеобхватните стратегии за придаване на световно измерение ще имат успех само ако са резултат от съвместни усилия. При формулирането на тези предложения Комисията се консултира неофициално с широк кръг от заинтересовани страни, включително ключови организации представители на висши учебни заведения, работодатели, студентски мрежи и мрежи на бившите възпитаници, експерти в тази област, и представители на министерствата на образованието от ЕС и извън ЕС. Тя ще продължи да си сътрудничи с тези заинтересовани страни и като следваща стъпка ще осигури участието на Европейския парламент, другите европейски институции и държавите — членки на ЕС, за развитието на тази инициатива и на групата за проследяване на процеса от Болоня за изпълнението на предложените действия.

Развитието и по-нататъшното осъществяване на насоките и действията в областта на политиката, предложени в края на всеки раздел на настоящото съобщение, ще бъдат осигурени посредством инструментите за изпълнение на програмите „Еразъм+“ и „Хоризонт 2020“, съвместното докладване относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕТ 2020“), разпоредбите, свързани с управлението, в стратегията „Европа 2020“, годишния обзор на ЕС на образованието и обучението, процеса от Болоня и политическия диалог с ключови международни заинтересовани страни.